GAZETA KRAKOWSKA

Prenumerata kwartalna złp. 12.

Numer 292.

Poiedyńczy numer na welinowym papierze gr. 10.

PONIEDZIAŁEK DNIA 28 LISTOPADA 1831 ROKU.

OBSERWACYIE METEOROLOGICZNE.

Barometr dla lepszego porównania zredukowany na 0° Reaumiura.

Dzień	godzina	Barometr na 0° r.	Term:	Higrometr	Wiatr	Stan Atmosfi	UWAGI
27.	7	27 7, 194	— 5. 0	— 9,8	Połud. wsch. mocny	Pochmurno	
	12	„ 7, 578	— 3. 4	—11,0	„ „	„ „	
	3	„ 7. 767	— 5. 2	—10,5	„ „	„ „	
	9	„ 8, 895	— 6. 8	—10,5	„ średni	„ „	Śnieg.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Petersburg 6 *Listopada.* — Professor filologii Dr. Neue powołany do uniwersytetu w Dorpacie przybył dnia 19 października z Niemiec do tego miasta. W uniwersytecie tameyszym znayduie się obecnie 605 uczniów. Z tych 68 słucha prawa, 53 teologii, 258 sztuki lekarskiey i 232 nauk filozoficznych. Między tymi iest 3ch officerów manarki i 7 z głównego sztabu, którym professor Dr. Struve wykłada astronomię.

Wydział zagranicznego handlu zawiadomił wszystkie urzędy celne nad Euxinem i morzem Azowskiem, od dowódzców rossyyskich i zagranicznych statków przybywaiących z Mingrelii, Abchazii i Imerecyi, powinni żądać podwóynego podania deklaracyi, chociażby przy ładunkach znaydowały się świadectwa władz mieyscowych względem pochodzenia przedmiotów.

Febry grasuiące w Alan! i dwóch innych parafiach lennictwa Abo w Finlandyi zaczynaią iuż ustawać. W lennictwie Kuopio, gdzie stan zdrowia iest naypożądańszy zniesiono iuż kordony graniczne zaprowadzone w celu zapobieżenia cholerze.

Berlin 22 *Listopada.* — Gazeta królewiecka donosi: Od król. pruskiego Jlnego konsula Schmit w Warszawie nadeszło tu urzędowe doniesienie, iż podofficerom i żołnierzom weszłych do Pruss woysk polskich z korpusów jenerałów Giełguda, Chłapowskiego, Rolanda i Rybińskiego udzielone iest przez N. Cesarza Rossyi przebaczenie i dozwolony powrót do Polski. Odeyście ich i oznaczenie punktów przez które iśdź maią, wkrótce nastąpi.

Paryż 15 *Listopada.* — Król przewodnał wczoray na 4rogodzinney radzie ministrów.

Xżę Choiseul miał przed kilku dniami zaszczyt złożyć nayst̃arszey córce króla, Xiężnie Ludwice, w imieniu miasta Mirecourt rzadkiey piękności gitarę.

Monitor zawiera następuiące na pozór urzędowe doniesienie: " Zapewniaią, że przez izbę deputowanych przyięty nowy 23 art. konstytucyi tyczący się parów, na końcu tego tygodnia lub nayPóźniey na początku przy-

szego wniesiony zostanie do izby parów. Takiey ważności proiekt nie mógł przez dobrze pomyślaną odwłokę, iak tylko zyskać, bo publiczność miała czas nad nim się zastanowić. Z drugiey strony ta odwłoka pochodziła z nieobecności wielu parów, którzy oświadczyli, że chcą znaydować się przy iey rozwadze, lecz daley iuż nie nastąpi.,,

Ofiarowany przez officerów sztabu osady paryzkiey dla szefów gwardyi narodowey departamentu Sekwany bankiet nastąpił onegdayw sali opery. Oba naystarsi synowie królewscy, równie iak prefekt departamentu sekwany, ministrowie, adjutanci króla i xiążąt znaydowali się na nim. Podczas obiadu głosowa i instrumentalna muzyka zaostrzała apetyt biesiaduiących. Minister woienny wniósł ku końcowi obiadu toast króla i rodziny królewskiey, na który xiążę Orleanu odpowiedział toostym nieustaiącey zgody między gwardyą narodową i woyskiem liniowem. Jenerał Pajol wniósł potem toast gwardyi narodowey, marszałek Lobau woyska, a Pan Perier, prezes rady ministrów, siły lądowey i morskiey.

Rezporządzeniem królewskiem z d. 19 października sierżant Mercier, który iak sobie przypomnieć można, nie chciał w dniu 4 marca 1823 gwałtownie wyprowadzić z izby deputowanych członka tey izby Manuela, ozdobiony został krzyżem rycerskim legii honorowey.

Hrabina Larocheiacquelin została w Wandei uwięziona.

Minister handlowy zatwierdził plan ukończenia w Mülhausen kościoła protestanckiego, którego koszta podane są do 10,000 fr.

Umarł tu w tych dniach sławny kompozytor muzyczny Ignacy Pleyel.

Deputowani Delpon i Mahul mianowanemi zostali referendarzami do nadzwyczayney służby. Od niedawnego czasu umieszczonych zostało przy radzie stanu pięciu referendarzów, to iest oprócz dwóch powyższych, PP Vilet, Marchand i Foudras.

Pan Cormenin oświadcza na końcu swoiego pisma, iż z przyięcia iego teoryi o zwołaniu narodowego kongressu wypłyną następuiące korzyści: "Wszystkie zdatne głowy, które teraz podobnie iak Heloci są wyłączone, należeć będą do ustanowienia konstytucyi kraiowey; teraźnieysze wybiorcze monopolium ustanie co do wielkiego aktu narodowego kongressu; miliony obywateli polubią konstytucyą i powiedzą: iest ona także moim dziełem. Jakże daleko będzie przez to godność obywatela francuzkiego podwyższoną i powiększy się iedność w kraiu! Jakże dzielnie oprzeć się możemy zewnętrzney napaści, gdy wszyscy pospieszą dla bronienia wspólnego dzieła! Samowładność narodu nie będzie na owczas prawem bez rzeczywistości, zasadą bez skutku, siłą, która niemoże być dokonaną. Od poczęcia naszey rewolucyi na tem zależało, ażeby polityczne urządzenia ugruntować na obszerney i trwałey podstawie, zasady tey rewolucyi uznać, i tem mocniey się do nich przywiązać, że lud, który zrobił rewolucyą posiadał, oprócz skłonności natury, naylogicznieyszego ducha ze wszystkich ludów na ziemi. Nie pragnę, aby nasz konstytucyyny gmach budowany był na wzór pałaców włoskich, gdzie obok marmurów sal panuie tylko nędza, próżniactwo i duma, ale chciałbym, ażeby także lud pod poddaszem naszych instytucyów miał wygodne mieszkania, ożywiała go i zdobiła praca, piękne kunszta, przemysł i handel. Lud powinien być nietylko początkiem, ale także celem samowładności; przed wszystkiemi potrzebami się zatrudnić ulżeniem iego położenia, moralnem wychowaniem i dobrem iego mieniem; bo nie dosyć, aby posiadał samowładność, powinien także być szczęśliwy.

Policya tuteysza sądzi, iż wyśledzi sprawców popełnioney przed tygodniem w gabine

się królewskim medalów kradzieży. Uwięzienie dwóch złodziei, nazwiskiem Fossart i Druillet, przy których znaleziono znaczną summę pieniędzy, zdaie się bydź do tego skazówką. Fossart został d. 11 do biblioteki zaprowadzony dla konfrontacyi z iey urzędnikami; ieden z nich oświadczył, iż poznaie w uwięzionym człowieka, który często przechodził się po bibliotece, a mianowicie po gabinecie medalów; dwa inni zeznali, lubo nie z tak wyraźną pewnością, iż go w bibliotece widywali. Może niemałą pomocą będzie do wyiaśnienia rzeczy odkrycie handlarza żelaziwem, od którego złodzieie kupili narzędzia, których użyli i zostawili, a te składaią się z piły, świdra, kleszczy, i t. d. Lina, po którey się złodzieie z okna na ulicę spuścili, miała bydź od powroźnika od którego kupioną została, poznaną. Złodzieie dostali się przez strych dawnego gmachu skarbowego do biblioteki i do gabinetu drzwi wyłamali. Gdyby wszystkie drzwi, przez które przechodzić musieli zamknięte były, tedy wypadało 7 drzwi wyłamywać, tudzież gdyby klucze od 24 szaf medalowych nie były w otwartey szufladzie złożone, musieliby byli zamki odbiiać.

Podług dziennika Sporów, postanowił nakoniec rząd przeszło od 6 miesięcy żądane zluzowanie osadzaiącego Algier korpusu woyska.

Dziennik *Temps* nalega, aby rząd francuzki pomnożył liczbę parowych statków. Anglia może przeszło 900 parowemi statkami rozrządzić, gdy Francya ieden tylko posiada.

Podług doniesień z Ax pod Pireneami, zgromadziło się na granicy naszey przy Prades, Comurac i w dolinie Carol około 50 wychodzców hiszpańskich, w celu wpadnienia do Hiszpanii i opanowania Puycerdę, gdzie maią zostawać w porozumieniu z mieszkańcami. Na ich czele znayduie się pułkownik Grasses. Rząd nasz posłał tam zaraz żandarmów i woysko dla przeszkodzenia przedsięwzięciu i uwięzienia wychodzców.

HAGA 17 *Listopada.* — Xiążęta synowie króla i syn xięcia Oranii znaydowali się w zeszłą niedzielę w nowowystawionym kościele reformowanych w Herzogenbusch przy poświęceniu nowych organ.

Gazeta rządowa zawiera rapport od professorora Henriksz, Dor. Bekers i Dor Arnzeniusz o uważaniu cholery w Hamburgu, gdzie z wielką uprzeymością przyięteini zostali, i wybierali się w dalszą do Berlina drogę.

Wszystkie przybywaiące z Sunderland okręty, muszą teraz w naszych portach 40dniową kwarantannę odbywać.

Część północney Brabancyi iest teraz mocno woyskiem osadzona.

Pisma hollenderskie donoszą z cytadelli antwerpskiey pod dniem 11 listopada, że od kilku dni przy mocnym zachodnim wietrze padał tam tak wielki deszcz, iż woda pod Zwyndrecht przerwała w dwóch mieyscach grobel i cała ta okolica podobną iest do morza.

Przed kilku dniami przybyło do zdobytey przez nas twierdzy St. Marie, która nie iest teraz woyskiem osadzona, kilkanaście belgiyskich officerów. Posłany tam na woiennym okręcie officer morski zapowiedział im, aby natychmiast opuścili twierdzę, ieżeli nie chcą, aby surowszych użyto przeciw nim środków. Belgianie uczynili zadosyć temu żądaniu, i okazało się, że teraźnieyszy ienerał, a dawniey figurant na teatrze bruxelskim Nielon znaydował się z całym głównym swoim sztabem w tey twierdzy.

Dnia 24 b. m. J. K. W. xiążę Altrecht pruski z swoią małżonką uda się napowrot do Berlina.

LUXEMBURG 16 *Listopada.* -- Onegday opuściły nas ostatnie woyska związku niemieckiego, batalion Lippe-Detmold, przez co ustał ciężar kwaterunku. Woyska pruskie, które stały po domach, umieszczone znowu są w koszarach. — „W tych dniach rozeszła się

[illegible] Hollandii, [illegible].

Turyn 10 Listopada. — [illegible] Pasta przejechała onegday przez nasze miasto w swey podroży z Paryża do Medyolanu.

Genua 9 Listopada. — Od d. 5 b. m. posiadamy w murach naszych NN. Krolestwo, którzy ziechali tu na mieszkanie z Turynu. W wieczór dnia 5 z powodu ich przybycia było miasto wspaniale oświecone. W obu ostatnich dniach znaydował się król na obrotach, ktore osada tuteysza na równinie B.s.gno odbywała.

Neapol 3 Listopada. — Podług urzędowego doniesienia, zatoka Salonichi napastowaną znowu iest od rozbóyników morskich. Przy Pannoni został od nich grecki statek złupiony i trzech znayduiących się na nim podróżnych ranili. Hydryocki statek, który wziął się do obrony, utracił w walce z rozbóynikami swego kapitana i 4ch ludzi.

ROZMAITOŚCI

W Darmstadzie ieden z adwokatów w zeszłym miesiącu wyprawił ucztę dla swego służącego, który bez przerwy służył u niego przez lat 50. Na ten iubileusz zaprosił dobry pan 50 służących; naystarszych iacy się znaydowali w mieście i często wał ich uprzeymie. Dowiedział się o tem ieden z xiążąt i przeznaczył temu poczciwemu słudze dożywotnią pensyą, aby iuż spokoynie resztę życia przepędził, lecz on oświadczył, iż do zgonu nie odstąpi swego dobrego pana.

— W Odesie w ciągu robot około portu, w [illegible] podobnego rodzaiu, ulepionego z grubey gliny, imie maystra wyryte przy szyyce amfory tak iest zatarte, iż się niedaie wyczytać. Zabytki te dowodzą, iż na tem mieyscu gdzie teraz Odesa, była niegdyś starożytna osada.

—Brzuchomówca angielski Carmichael zdybał niedawno na ulicy kobietę z dzieckiem na ręku, pochwalił dziecię i pytał się, czy mówić umie. "Jak WPan tak dziwnie pytać się możesz? " odrzekła niewiasta; "słyszałżeś kiedy, ażeby pięć miesięczne dziecko mówiło?" Była to sposobność dla figlarza, i nie mógł iey opuścić, natychmiast ozwał się słodki głosik tak słodki i iak tony Paganiniego: „ co za kłamstwo matko ty wiesz dobrze, że ia mówić umiem, boisz się tylko, ażebym oycu niepowiedział, iż często rano łykasz gorzałkę." Kobieta stanęła z początku, iak gdyby piorunem rażona, lecz zawoławszy w krótce: " dla Boga to iakiś czarownik! „ uciekała drżąca, ile zdążyć mogła.

— Podczas sukcessyonalney woyny hiszpańskiey na początku wieku 18 zdarzył się nad Renem przypadek, że dway naczelnie stoiących naprzeciw siebie woysk nieprzyiacielskich, długo przez grzeczność wahali się, który ma pierwey uderzyć. Podczas oblężeń komendanci przesyłali sobie obopólnie łakocie, a August II krol polski, po ukończoney zaciętey potyczce jazdy pod Warsbawą r. 1704, pożegnał się zdięciem kapelusza, z przeciwnikiem swoim, Karolem XII Królem szwedzkim.
